

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	Історія і культура України та європейська інтеграція нормативний
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітні програми	Бакалавр 014.04 Середня освіта. Математика; 014 Середня освіта. Інформатика; 122 Комп'ютерні науки; 073 Менеджмент; 054 Соціологія; 051 Економіка; 015.39 Професійна освіта. Комп'ютерні технології; 241 Готельно-ресторанна справа 014.05 Середня освіта. Біологія та здоров'я людини; 091 Біологія та біохімія; 014.06 Середня освіта. Хімія; 101 Екологія; 206 Садово-паркове господарство
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2023-2024 / I семестр / I курс
Викладач	Галь Б.О.
Профайл викладача	https://geo.mdpu.org.ua/prirodnicho-geografichnij-fakultet/kafedra-istoriyi/sklad-kafedri-istoriyi/gal-bogdan-oleksandrovych/
Контактний тел.	0664080517
E-mail:	gall_bogdan@ukr.net
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=1651 https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=594
Консультації	Онлайн-консультації: через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Навчальний курс «Історія і культура України та європейська інтеграція» є невід'ємним складником системи підготовки фахівців з неісторичних спеціальностей. Навчальна програма дисципліни передбачає вивчення взаємозв'язку економічної, соціальної, політичної, культурної сфер української держави у добу зародження, розвитку та трансформації сучасного українського суспільства і реалізацію ним своїх євроінтеграційних прагнень.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою вивчення курсу «Історія і культура України та європейська інтеграція» є засвоєння та розуміння студентами історії виникнення та формування українського народу та української державності, утвердження національної самобутності, висвітлення політичної діяльності соціальних груп в Україні на відповідних етапах історичного розвитку; вивчення здобутків української матеріальної та духовної культури від її витоків до сьогодення, визначення ролі і місця вітчизняної культури у світовій та європейській культурній спадщині. Завдання курсу полягає в тому, щоб на основі наукових принципів, насамперед, принципу історизму, поглядів учених істориків, прогресивних вітчизняних та зарубіжних авторів, об'єктивно вивчити явища та процеси в історії суспільно-політичного і культурного життя України в зв'язку з розвитком світової цивілізації; сформувати громадянські якості – патріотизм та повагу до Батьківщини; показати роль народу і окремих особистостей в розвитку суспільства; пізнати моральні і етичні цінності людства в їх розвитку, зрозуміти такі категорії, як честь, обов'язок перед суспільством.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

1. Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі гуманітарних наук під час професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2. Загальні компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- Здатність діяти соціально відповідально та громадянські свідомо.

3. Фахові компетентності:

- Знання загальної діахронічної структури минулого;
- Критичне розуміння зв'язку між поточними подіями і процесами в минулому;
- Знання і повага до поглядів, обумовлених іншими національними або культурними особливостями;
- Здатність представити результати дослідження у формі звіту у відповідності з основними канонами дисципліни.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (ПРН)

- Знання загальної діахронічної структури минулого;
- Знати і володіти методологіями та проблемами, що відносяться до всіх основних хронологічних періодів історії, від найдавніших часів світу до сучасності, та використовувати їх при викладанні шкільних курсів Історії;
- Проявити здатність підготувати та подати в усній і письмовій формі відповідно до канонів дисципліни наукове дослідження середнього обсягу, яке демонструє здатність знаходити бібліографічну інформацію та первинні джерела і використовувати їх для вирішення деякої історіографічної проблеми;
- Здатність організувати складну історичну інформацію в логічно послідовній формі та чітко доносити її до аудиторії;
- Здатність подати результати дослідження у формі звіту відповідно до основних канонів дисципліни.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	16	14	60

6. ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольні-модульні завдання

7. СТРУКТУРА КУРСУ
7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1.						
Україна від первісного ладу до початку XX ст.						
6	Тема 1. Вступ до курсу. Становлення людської цивілізації на теренах України.	Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год)	1-28			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 2. Київська Русь і Галицько-Волинська держава.	Лекція (2 год.) Самостійна робота (4 год)	1-28			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 3. Українські землі у литовсько-польську добу.	Лекція (2 год.) Самостійна робота (4 год)	1-28			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
8	Тема 4. Українська національна революція (1648-1676 рр.).	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год)	1-28			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 5. Гетьманщина XVII – XVIII ст.	Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год)	1-28			впродовж першого навчального семестру (перший

						періодичний контроль)
4	Тема 6. Українська культура у XV – XVIII ст.	Самостійна робота (4 год)	1-28			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
6	Тема 7. Україна у складі Російської та Австрійської імперій у XIX–на поч. XX ст.	Лекція (2 год.) Самостійна робота (4 год)	1-28			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
4	Тема 8. Національно-культурне відродження України у XIX ст.	Самостійна робота (4 год)	1-28			впродовж першого навчального семестру (перший періодичний контроль)
БЛОК 2. Україна у новітню добу (XX –початок XXI ст.)						
8	Тема 1. Українська національно-демократична революція (1917 – 1920рр.)	Лекція (2 год.) Самостійна робота (6 год)	1-28			впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
6	Тема 2. Україна між двома світовими війнами (1921-1939 рр.)	Лекція (2 год.) Самостійна робота (4 год)	1-28			впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)

4	Тема 3. Україна в роки II Світової війни.	Лекція (2 год.) Самостійна робота (2 год)	1-28			впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
4	Тема 4. Повоєнна відбудова України і доба десталінізації (1945 – 1964 рр.)	Лекція (2 год.) Самостійна робота (2 год)	1-28			впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
8	Тема 5. Україна в роки кризи радянської влади (1965 – 1991 рр.)	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год)	1-28			впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
6	Тема 6. Специфіка культурного процесу в Україні у XX ст.	Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год)	1-28			впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)
10	Тема 7. Історія та культура сучасної України	Лекція (2 год.) Семінарське заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год)	1-28			впродовж першого навчального семестру (другий періодичний контроль)

7. 2 СХЕМА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Тема 1. Київська Русь і Галицько-Волинська держава.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теорії походження Русі. 2. Феодалний лад. Початок розпаду імперії. 3. Причини зміцнення західно-руських князівств. 4. Історичне значення культури Київської Русі.
Тема 2. Українські землі у литовсько-польську добу.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Внутрішня політика литовських князів. 2. Зближення Литви і Польщі. Люблінська унія – утворення Речі Посполитої. 3. Причини і час появи козацтва.
Тема 3. Українська національна революція (1648-1676 рр.).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Україна напередодні Визвольної війни. 2. Основні етапи війни. 3. Розчленування України на Лівобережжя і Правобережжя. “Вічний мир” і остаточне закріплення поділу України.
Тема 4. Україна у складі Російської та Австрійської імперій у XIX–на поч. XX ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Адміністративно-територіальний устрій і чисельність населення. 2. Промисловий переворот. 3. Український національний рух.
Тема 5. Українська національно-демократична революція (1917 – 1920рр.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Центральна Рада. Прийняття Конституції УНР. 2. Українська Держава гетьмана П. Скоропадського. 3. Утворення Директорії, її склад, соціальна база, політика. 4. Утворення Західноукраїнської Народної Республіки. Акт злуки УНР та ЗУНР
Тема 6. Україна в роки II Світової війни.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Головні політичні партії і організації українського національно-визвольного руху. 2. Радянський і націоналістичний партизанський рух. 3. Українська Повстанська Армія. 4. Вклад українського народу в розгром нацистської Німеччини.
Тема 7. Україна в роки кризи радянської влади (1965 – 1991 рр.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Реформи середини 60-років, їх згорання консерваторами в партійно-державному керівництві. 2. Політичні репресії 60-70-х років. 3. Розгортання правозахисного і дисидентського руху. 4. Суспільство на шляхах прискорення, перебудови, гласності. Стартові умови розгортання державотворчого процесу.
Тема 8. Історія та культура сучасної України.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Створення правової бази розвитку України як демократичної держави. 2. Концепція зовнішньої політики України. 3. Постсучасний стан розвитку культури.

7.3 СХЕМА КУРСУ (СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ)

Тема семінарського заняття	Зміст семінарського заняття
Тема 1. Вступ до курсу. Становлення людської цивілізації на теренах України.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання дисципліни. 2. Первісний лад. 3. Слов'янські та іранські племена. 4. Вплив грецької цивілізації.
Тема 2. Українська національна революція (1648-1676 рр.).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Україна напередодні Визвольної війни. 2. Основні етапи війни. 3. Розчленування України на Лівобережжя і Правобережжя. "Вічний мир" і остаточне закріплення поділу України.
Тема 3. Гетьманщина XVII – XVIII ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наступ на політичну автономію України. 2. Інкорпораційна політика царизму. 3. Ліквідація полково-сотенного та судового устрою Гетьманщини.
Тема 4. Україна між двома світовими війнами (1921-1939 рр.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-економічне і політичне становище України на початку 20-х років. 2. Завершення внутріпартійної боротьби і утвердження одноособової диктатури І.В. Сталіна. 3. Голодомор 1933 р. і його наслідки. 4. Судові політичні процеси 30-х років.
Тема 5. Україна в роки кризи радянської влади (1965 – 1991 рр.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Реформи середини 60-років, їх згорання консерваторами в партійно-державному керівництві. 2. Політичні репресії 60-70-х років. 3. Розгортання правозахисного і дисидентського руху. 4. Суспільство на шляхах прискорення, перебудови, гласності. Стартові умови розгортання державотворчого процесу.
Тема 6. Специфіка культурного процесу в Україні у XX ст.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-економічні й духовні зміни в Україні на початку XX ст. 2. Українізація 20-х рр. XX ст. та українська культура. 3. Національно-культурне пробудження 50-х рр. 4. Негативні явища у культурному розвитку України у роки "застою".
Тема 7. Історія та культура сучасної України.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Створення правової бази розвитку України як демократичної

- держави.
- 2. Концепція зовнішньої політики України.
- 3. Постсучасний стан розвитку культури.

7.4 СХЕМА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

№ з/п	Теми і перелік питань, що винесені на самостійне вивчення
І-й семестр	
1	<p>Тема 1. Вступ до курсу. Становлення людської цивілізації на теренах України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання дисципліни. 2. Первісний лад. 3. Слов'янські та іранські племена. 4. Вплив грецької цивілізації.
2	<p>Тема 2. Київська Русь і Галицько-Волинська держава.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теорії походження Русі. 2. Феодальний лад. Початок розпаду імперії. 3. Причини зміцнення західно-руських князівств. 4. Історичне значення культури Київської Русі.
3	<p>Тема 3. Українські землі у литовсько-польську добу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Внутрішня політика литовських князів. 2. Зближення Литви і Польщі. Люблінська унія – утворення Речі Посполитої. 3. Причини і час появи козацтва.
4	<p>Тема 4. Українська національна революція (1648-1676 рр.).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Україна напередодні Визвольної війни. 2. Основні етапи війни. 3. Розчленування України на Лівобережжя і Правобережжя. “Вічний мир” і остаточне закріплення поділу України.
5	<p>Тема 5. Гетьманщина XVII – XVIII ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наступ на політичну автономію України. 2. Інкorporаційна політика царизму. 3. Ліквідація полково-сотенного та судового устрою Гетьманщини.
6	<p>Тема 6. Українська культура у XV – XVIII ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Українська культура в боротьбі за православну духовність і національну ідентичність. 2. Самобутність українського бароко. 3. Стильові і жанрові особливості образотворчого мистецтва XVII - XVIII ст.

7	<p>Тема 7. Україна у складі Російської та Австрійської імперій у XIX–на поч. XX ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Адміністративно-територіальний устрій і чисельність населення. 2. Промисловий переворот. 3. Український національний рух.
8	<p>Тема 8. Національно-культурне відродження України у XIX ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перетворення "українства" з культурної та культурно-етнічної категорії в політичну. 2. Питання національної культури в перших українських політичних організаціях (Кирило-Мефодіївське товариство, "громади", "хлопомани"). 3. Українська суспільно-політична думка.
9	<p>Тема 9. Українська національно-демократична революція (1917 – 1920рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Центральна Рада. Прийняття Конституції УНР. 2. Українська Держава гетьмана П. Скоропадського. 3. Утворення Директорії, її склад, соціальна база, політика. 4. Утворення Західноукраїнської Народної Республіки. Акт злуки УНР та ЗУНР.
10	<p>Тема 10. Україна між двома світовими війнами (1921-1939 рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-економічне і політичне становище України на початку 20-х років. 2. Завершення внутріпартійної боротьби і утвердження одноособової диктатури І.В. Сталіна. 3. Голодомор 1933 р. і його наслідки. 4. Судові політичні процеси 30-х років.
11	<p>Тема 11. Україна в роки II Світової війни.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Головні політичні партії і організації українського національно-визвольного руху. 2. Радянський і націоналістичний партизанський рух. 3. Українська Повстанська Армія. 4. Вклад українського народу в розгром нацистської Німеччини.
12	<p>Тема 12. Повоєнна відбудова України і доба десталінізації (1945 – 1964 рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Включення УРСР у світову політику як однієї з фундаторів і членів ООН. 2. Спроби лібералізації політичного режиму. 3. Поява дисидентів в Україні. Зародження руху “шістдесятників”, їх роль у національно-культурному житті.
13	<p>Тема 13. Україна в роки кризи радянської влади (1965 – 1991 рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Реформи середини 60-років, їх згортання консерваторами в партійно-державному керівництві. 2. Політичні репресії 60-70-х років. 3. Розгортання правозахисного і дисидентського руху. 4. Суспільство на шляхах прискорення, перебудови, гласності. Стартові умови розгортання державотворчого процесу.
14	<p>Тема 14. Специфіка культурного процесу в Україні у XX ст.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-економічні й духовні зміни в Україні на початку XX ст.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Українізація 20-х рр. ХХ ст. та українська культура. 3. Національно-культурне пробудження 50-х рр. 4. Негативні явища у культурному розвитку України у роки "застою".
15	<p>Тема 15. Історія та культура сучасної України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Створення правової бази розвитку України як демократичної держави. 2. Концепція зовнішньої політики України. 3. Постсучасний стан розвитку культури.

Завдання для самостійної роботи студентів

№ з/п	Завдання для самостійної роботи студентів
1	Реферат з теми (обирається студентом самостійно, відповідно тем дисципліни)
2	Презентація з теми (обирається студентом самостійно, відповідно тем дисципліни)
3	Творчий проект (складання структурно-логічних схем та пояснень до них, словника термінів і понять, діаграм та таблиць відповідно тем дисципліни)

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

Загальна система оцінювання курсу	<p>За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).</p> <p>Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.</p>
-----------------------------------	---

	<p>Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ZP = (ПО + E) / 2$</p>
Практичні заняття	<p>«5» – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни. Студент зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.</p>

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Апанович О.М. Гетьмани України і кошові отамани Запорізької Січі. – К., 1993.
2. Багалій Д. Нарис історії України. – К., 1994.
3. Багатопартійна українська держава на початку ХХ ст. Програмні документи перших українських політичних партій. – К., 1992.
4. Боєчко В., Ганжа О., Захарчук Б. Кордони України: історична ретроспектива та сучасний стан. – К., 1994.
5. Бойко О.Д. Історія України. Посібник. – К., 2006.
6. Борисенко В.Й. Курс української історії: З найдавніших часів до ХХ ст. – К., 1996.
7. Брайчевський М. Вступ до історичної науки. Навч. посібник. – К., 1995.
8. Верстюк В.Ф., Дзюба О.М., Репринцев В.Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення. Хронологічний довідник. – К., 1995.
9. Гвоздик-Прицак Л. Економіка і політична візія Б. Хмельницького та її реалізація в державі Військо Запорозьке. – К., 1999.
10. Голобуцький В. Запорізьке козацтво. – К., 1994.
11. Головченко В., Матвієнко В. Дипломатична історія України (від найдавніших часів до ХІХ століття): Навч. посібник. – К., 2007.
12. Грушевський М. Історія України-Руси. В 11 тт., 12 кн. – К., 1991-1998.
13. Гуржій О. Українська козацька держава в другій половині ХVІІІ ст.: кордони, населення, право. – К., 1996.
14. Гудзь В.В. Історія України. – К., 2008.
15. Дещинський Л., Панюк А. Міжнародні відносини України: історія і сучасність. – Ч. 1. – Львів, 2002.
16. Історія України / Під ред. Р.Д. Ляха. Навч. посібник для студентів неісторичних спеціальностей. – Донецьк, 1998.
17. Історія України: Навчально-методичний посібник для семінарських занять / за ред. В.М. Литвина. – К., 2006.
18. Касьянов Г. Українська інтелігенція на рубежі ХІХ-ХХ століть. Соціально-політичний портрет. – К., 1993.
19. Когут З. Російський централізм і українська автономія. Ліквідація Гетьманщини (1760-1830). – К., 1996.
20. Кормич Л.І., Багацький В.В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ століття. – Харків, 2002.
21. Котляр М., Кульчицький С. Шляхами віків: довідник з історії України. – К., 1993.
22. Крип'якевич І. Богдан Хмельницький. – Львів, 1990.
23. Кухта Б. З історії української політичної думки. – К., 1994.
24. Мицик Ю.А., Бажан О.Г., Власов В.С. Історія України: Навчальний посібник. – К., 2010.
25. Полонська-Василенко Н. Історія України. – Т.1. – К., 1995.
26. Попенко Я.В., Михайлов В.В. Методичні рекомендації з дисципліни «Нова історія України». – Мелітополь: МДПУ ім. Б.Хмельницького, 2012. – 58 с.
27. Смолій В., Степанков В. Богдан Хмельницький. Соціально-політичний портрет. – К., 2009.
28. Смолій В., Степанков В. Національна революція ХVІІ ст. (1648-1676 рр.). – К., 2009.
29. Україна і світ. Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства. – К., 1994.
30. Чухліб Т. Козаки та Яничари: Україна у християнсько-мусульманських війнах 1500-1700 років. – К., 2010.
31. Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків. – У 3-х т. – К., 1990.
32. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. – К., 2005.
33. Яковенко Н. Нарис історії України. З найдавніших часів до кінця ХVІІІ ст. – К., 1997.

Додаткова

34. Горобець В. Еліта козацької України: В пошуках політичної легітимації: стосунки з Москвою та Варшавою. – К., 2001.
35. Коваленко Л.А. Велика французька революція і громадсько-політичні рухи на Україні в кінці XVIII ст. – К., 1973.
36. Луцький Ю. Між Гоголем і Шевченком. – К., 1998.
37. Нариси з історії дипломатії України / Під ред. В.А. Смолія. – К., 2001.
38. Пашук А.І. Суд і судочинство на Лівобережній Україні в XVII-XVIII ст. – Л., 1967.
39. Субтельний О. Мазепинці: Український сепаратизм на початку XVIII століття. – К., 1992.
40. Українське суспільство на зламі Середньовіччя і Нового часу: нариси з історії ментальності та національної свідомості. – К, 2001.

10. Інформаційні ресурси

1. <http://library.iv-fr.net/>
2. <http://historical-club.org.ua/>
3. <http://www.nbu.gov.ua/>
4. <http://litopys.org.ua/>
5. <http://www.history.univ.kiev.ua/>